םז.

בתנה תבשיל לבנה. נפירוש ר"ח כתוג עוד מימרא אחרת

וטובלת לא עלתה לה טבילה ויש לפרש מפשלת את בנה לאחוריה

והיא ערומה ולא היו בגדיה עליה וטבלה לא עלתה לה טבילה

שאינה כתובה בספרים שלנו חו היא מפשלת את בנה

דחיישינן שמא הוה עליה דינוקא טיט

וכיולא בו ונדבק באמו וחולך

בטבילתה ולא ידעה לה אף על גב

דחזינן לה השתא דליכא מידי עליה

חיישינן דלמא בעלייתה מן הטבילה

נפל ברדיוני הוחלק ונפל דרך ירידה

כפי׳ ר״ח ול״ל שהיתה מפשלת בנה

אפי׳ לפני טבילתה בסמוך ולאו דוקא

בטבילתה:

לפלות שבעין לח אינו חוצץ יכש

העין מפני שהדמעה שבעין מלחלחתו

ואינו מניחתו להיות יבש אבל לפלוף

חוץ לעין אפי׳ לח חולץ והכי משמע

במסכת מקוואות פ"ט (מ"ב) דגבי אלו

חוללין קתני לפלוף שחוץ לעין וגבי

שחין חוללין קתני לפלוף שבעין ולח

מפליג בין לח ליבש אלא בין חוך לעין

לתוך העין והיינו בלח דיבש בעין

נמי חולך ולואה שתחת הלפורן יבשה

חולך והא דתנן התם במס' מקוואות

גבי ואלו שאין חוללין בטבילה לכלוכי

נואה שעל הבשר ולואה שתחת הלפורן

ש) (ולפורן המדולדלת) מיירי בלח

חוצץ. דדוקה שנתוך

בנמל אע"ג דהשתא ליכא אימר ברדיוני

נפל יאבוה דשמואל יעבד לבנתיה מקוואות

ביומי ניסן ומפצי ביומי תשרי אמר רב גידל

אמר רב ינתנה תבשיל לבנה ומבלה

ועלתה לא עלתה לה מבילה אף על גב

דהשתא ליכא אימר ברדיוני נפל אמר רמי

בר יאבא יהני רבדי דכוסילתא עד תלתא

יומי לא חיִיצַי מכאן ואילָך חייצי אמר מר

עוקבא מדלפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש

חוצץ אימתי נקרא יבש משעה שמתחיל לירק

אמר שמואל הכחול שבתוך העין אינו חוצץ

ושעל גבי העין חוצץ אם היו עיניה פורחות

אפי' על גבי העין אינו חוצץ א"ר יוחנן יפתחה

עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר לא

עלתה לה מבילה אמר ריש לקיש יהאשה

לא תמבול אלא דרך גדילתה ייכדתנן ייהאיש נראה כעודר 6 ומוסק זיתים אשה

נראת כאורגת וכמניקה את בנה ∘אמר רבה

בר רב הונא "נימא אחת קשורה חוצצת

שלש

דומיא דלכלוכי לואה שעל הבשר דאי ביבש אמאי לא חיילי ועוד דלעיל

גבי ואלו חוללין קתני גלדי לואה שעל בשרה ובלק שתחת הלפורן:

פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר. לכך יש ללמוד

תעלים עיניה ביותר לפירש"י דלח גרסינן בסמוך דהני שמעתח

לטהרות ולכל הפירושים לריך ללמדה לפתוח פיה שיהא ראוי לביאת

מים כדאמרינן לעיל דכל בית הסתרים בעינן שיהא ראוי לביאת מים

ומייתי נמי משפחתו של רבי שטבלה ונמצא עצם בין שיניה והצריכה

רבי טבילה אחרת ותנן נמי בהדיא במס' מקוואות בפ"ח (מ"ה) נדה

שנתנה מעות בפיה ירדה וטבלה טהרה מטומאתה אבל טמאה אגב

רוקה נתנה שער בפיה קפלה ידיה קמלה שפתותיה כאילו לא טבלה

וגם לריך ללמדה להרחיק ירכותיה קלת כדאמרינן בסמוך כאורגת

וכמניקה את בנה לענין הגבהת הדד קלת מעל החזה: בתחה עיניה

בו'. אחר זה כתוב בפירוש רבינו חננאל ובמקלת הספרים ולית

לכל אשה הטובלת שלא תטבול ותפתח עיניה ולא

קבת קס. בכורות לה:
 גדרים מ:, ב) [ל"ל בר חמח],
 ג) [פירוש לואת העין ערוך],
 ז נגעים פ"ב מ"ד, ה) סוכה
 ו. [ושם איתא בר בר חנה

עירובין ד:ן, ו) ושמיני פרשה

הגהות הב"ח

וכמניקה וכו' ר' יהר אומר כטווה פשתן:

לעזי רש"י

פור"ט. נמל. פוינטורי"ש. נקב. פלומ"א [פלימיא"ה].

איזמל (להקזת דם). קציד"א. ליחת העיניים.

תום' הרא"ש

במרחצאות כמו שגזרו שלא

יטבול על גבי הספסל לפי

יטבול על גבי הספסל לפי שהיו רגילין לישב על גבי ספסל במרחצאות ואי שרית להטביל במקוה או להטביל כלי על גבי ספסל אתי נמי להטביל במרחצאות

נמי ההטביל במרחצאות וקאמר ליה רב חנין דלאו משום גזירת מרחצאות הוא דאין דרך לישב במרחצאות על גבי כלי חרס דלא מייחדי למדרס ולישיבה

אלא משום דבעיתא ויראה

שמא יתגלגל הכל או תשבר ותפול. וכן אסילתא נמי בעיתא שמא תתהפך

ותבטל. ונ"מ מהני טעמא

אי הויא טעמא משום גזירת

מרחצאות אפי' בדיעבד לא עלתה לה טבילה

לא עלתה לה טבילה אבל אי הוי טעמא משום בעיתא דווקא לכתחלה הוא דאסיר: בנמל. פרש״י

משום הטיט וכן ומפצי ביומי תשרי פרש"י מפני הטיט עשה להם מחצלאות

תחת רגליהם. וקשה במסכת מקואות משמע דבכה"ג לא הוי חציצה

דתנן בפ"ז כמס' מקואות הטביל בו את המטה אע"פ שרגליה שוקעות בטיט העבה טהורה מפני שהמים

מקדמין ויש שמחלקין בין

. . . אדם שהוא כבד ומכביז אום שוווא כבו המכבי בעובי הטיט ומטה שהיא קלה. ור"ת פי׳ בשם ר"ח שבנמל שכיחי אינשי

ובושה ויראה ותמהר ולא

תטבול כהוגן. ומפצי נמי

דומיא דההיא דלעיל משום דבעיתא ול"ג ברדיוניה נפל

דבעיתא ול"ג ברדיוניה נפל אלא בסמוך גבי נתנה תבשיל לבנה: מקואות ביומי ניסן, פרש"י דנוטפין אינן מטהרי בזוחלין ולא משום חיים דזבה לא

בעיא מים חיים כדתניא בתוספתא. ועוד דמקואות משמע מים מכונסין דקוו וקיימי. וכפר״ח דובה לא

. בעיא מים חיים. וגם פי

דמקואות עשה משום מים

הקואחת עשה משום מים שאובין וכן פיי בערוך בערך כ"ף, ונראה לפרש לפי שהבתים מקלחין בנהר והצינורות היו חקוקין

מסורת הש"ם

בנמל. פור"ט מקום שהספינות נקבעות שמעלות טיט וחולץ: ברדיוני נפל. הטיט מעליה. ברדיוני איני יודע לשונו ונראה שהוא לשון שיכשוך שכששכשכה רגליה במים בלחתה נפל: מקווחות בימי ניםן. מקוה מים מכונסין ואינן טובלות בנהר לפי שרבו המים בימות הגשמים מגשמים שנפלו וחייש

שמא ירבו נוטפין על הזוחלין. ותניא בתורת כהנים (כ) מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין כלומר שמטבילין במכונסין דרך זחילתן קודם שנקוו ונחו במקוה ת"ל אך מעין" מעין מטהר בווחלין והמקוה מטהר באשבורן ומהו אשבורן דקוו וקיימי דאין מטבילין במכונסים אלא משנקוו למקוויהם ונחו מזחילתן ותנן במסכת מקוואות (פ״ה מ״ה) הזוחלין כמעין כלומר זוחלין שבנהרות כמעין והנוטפין כמקוה ומים הנוטפין מההרים הרי הן כמקוה ואין מטהרים בזחילה. הילכך בימי ניסן שנתרבה

ומפלי ביומי חשרי. שטובלין בנהר שהזוחלין מרובין אבל מפני חלילת הטיט נותן מחללות בנהר שעוברות עליהן: רבדי. פוינטור"ש: כוסילתא. פלומ״א. ודרכן של מכות של הקזת דם להעלות גלד: **מלחה יומי.** גלדן רך ומחובר והוי כגוף הבשר ולא חיילי: לפלוף. קליד"ח: פורחות. פותחת ועולמת תדיר בין כך ובין כך חינו חולך לפי שפריחתה מעבירתו ואינו עב על גב העין ואין בו ממש. ל״א דומעות שהדמעה מלחלחת את הכחול ואינו חולן: פתחה עיניה ביותר. הויא חלילה למעלה: עלמה עיניה ביותר. הויא חלילה למטה: לא מטבול אלא כדרך גדילסה. כלומר לא תדחק זרועוחיה על בשרה ולא רגליה ושוקיה זה בזה אלא כדרך הליכתה ושמושה תמיד ומה שנכסה וקמוט ואין מים באין בו לא איכפת לן ואינה לריכה לפשט בית קמטיה וסתריה אלא כדרכן תמיד: כדתנן. גבי ראיית נגעים שטיהר בהן הכתוב בית הסתרים דכתיב (ויקרא יג) לכל מראה עיני הכהן ותנן החיש מראה נגעו לכהן כעודר וכמוסק זיתים: כעודר. באב

בבית השחי וכמוסק זיתים בבית הערוה דחם יש לו נגע בבית השחי אין לריך להגביה זרועותיו יותר מדאי להראותו אלא כעודר שמגביה ואינו מאנס עלמו ומה שיוכל כהן לראות יראה ואם לא יוכל לראות טהור ובבית הערוה א"ל לכוף ולשוח יותר מדאי אלא כמוסק זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן (ג) על הארץ: והאשה נראית. לכהן זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן (ג) על הארץ: והאשה נראית. לכהן בנגעה: לאורגת. בבית השחי ואם בבית הערוה היא כופפת עלמה כמניקה את בנה: נימא אחת. מיהדקא שפיר וחוללת: עיניה ואי לטהרות היה לא היה לריך להזכיר בכל פעם אשה ועוד דתניא בפרק החולץ (יבמות דף מו: ושם) כל דבר שחולץ בטבילה חולץ

עירובין ד:], ו) [שתיני פרשה ט], ו) [ויקרא יא], ח) דמגילה פ״א הי״א, ט) [טעות הדפוס וכ״כ התוי״ט ריש מ״ד פ״מ דמקוואות דיש למחוק ולפורן המדולדלתו. י) ל"ל בבית (מ) נמרא כטודר וכמומה: לו) גבו א כעולו ובנוסק.
(3) רש"י ד"ה מקווחות וכו'
בתורת כהנים אי מה:
(ג) רש"י כעודר וכו' ומלקטן מעל הארץ: (ד) תום' ד"ה וכמניקה וכו' ר' יהודה

הנהר על ידי גשמים חייש שמא רבו נוטפין שבו על חיים שבו ובטלו זוחלין ואין מטהרין את הטמא הטובל בהן דרך וחילה וכל הנהרות לעולם הן הולכים וזוחלים לפיכך עביד להו מקוה באשבורן לטבול בתוכו. יש מפרשים דבעינן מים חיים לובה ולאו מילתא היא דתניא בתוספתאים חומר בזב מבובה שהוב טעון מים חיים כו':

הלכתא ככל הני שמעתתא דכי איתמר הני לטהרות אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ריש לקיש אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה ובתשובה אחת כתב רש"י דל"ג חדא דקאמר אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ר"ל מה ענין ר"ל להנך דלעיל ועוד דכל הני שמעתתא דרב ודרב גידל ורמי בר חמא וכולן היו בבבל ולצורך מקומן היו לריכין וזהו דוחק דלבני א"י היו מדברין ועוד דאבוה דשמואל דעבד לבנתיה מקוואות בבבל ועוד דכולהו בלשון נקבה נקטינהו אשה לא תעמוד על כלי חרם אשה לא תטבול בנמל נחנה תבשיל לבנה פתחה

בגר ובעבד משוחרר ובנדה והיינו נדה לבעלה דאי לטהרות מאי שנא דנקט נדה ועוד דומיא דגר ועבד משוחרר דאיירי בטבילת איסור והיתר והכי קאמר כל החולץ בטבילת טומאה וטהרה חולץ בטבילת איסור והיתר וכן פרש"י בתשובתו דכל חומרות דהך שמעתתא נוהגות עכשיו בטבילת נדה לבעלה אבל רבינו תם פירש שנראה כגירסת הספרים ואיתא נמי בפי׳ ר״ח והלכות גדולות ובהלכות נדה שפירש רב סעדיה וכן לריך לחלק דלעיל אמרינן דבית הסתרים לא בעיא ביאת מים ובפ"ט דמס' מקוואות (מ"ב) גבי ואלו חוללין באדם ומחשב בית הסתרים שבאשה אלמא בעיא ביאת מים אלא ודאי ההיא לטהרות ובשמעתין לבעלה והך דהחולץ (יבמות דף מו:) דכל שחולץ בטבילה חולץ בגר כו' ובנדה קיימא אהני חליצות דפרק ט' דמקוואות דחצצי לענין בעלה שכן דרך הברייתא לעמוד על המשנה אבל הנך חומרי דכלי חרם וסילחת ונמל ומפלי ומפשלת וריבדת ולפלוף שמחמירות יותר מן המשנה דקתני בפ"ט לפלוף שבתוך העין אינו חולץ ומשמע בין לח בין יבש אינו חוצץ מדלא מפליג ובסילתא ופתחה עיניה ועצמה ובכל הנך חומרי לית הילכתא כוותייהו אלא בהך חומרא דריש לחיש דאיתא אפי׳ לבעלה ומיהו קשה לפירוש ר״ת דהך משנה דפ״ט דבית הסתרים שבאשה חולץ דמוקי לטהרות קתני נמי דין לפלוף שבעין שחוץ לעין חולץ שבחוך העין אינו חולץ דהא מוקים לה לבעלה וכן פי׳ דהך דהחולץ וכל דבר שחולץ בטבילה קיימא אמשנה דטהרות דאיירי לבעלה ומה שהקשה מבית הסתרים דשמעתין למתני׳ דמקוואות לא קשה מידי דבסיפא גבי ואלו שאין חוללין קא חשיב בית הסתרים שבאיש והיינו כשמעתין ולריך ליתן טעם בהך בבא גופה מה חילוק יש בין בית הסתרים דאיש ודאשה ונראה שיש בית הסתרים שהאשה מקפדת ולא האיש ובוה קא מפליג בין איש ובין אשה ולפלוף שבעין איירי דוקא בלח כדפירשתי: **וכמגיקה את בנה.** פרש"י לענין בית הערוה ואין נראה דבת"כ תני לה גבי הדד כדפרישית לעיל והכי תניא לכל מראה שיני הכהן פרט לצים הסתרים מכאן אמרו האיש נראה כעודר וכמוסק כו' כעודר בבית הסתרים וכמוסק ') בין השיחין והאשה כאורגת וכמניקה את בנה מניקה את בנה תחת הדד כאורגת ביד הימנית רבי (י) אומר כטווה פשתן ביד השמאלית ובפ"ב דנגעים (מ"ד) תנן נמי כעורכת פי' כעורכת פת לענין בית הסתרים:

ירוב, אלא התם מיירי לבעלה והכא לטהרות. ודוחק גדול דבית הסתרים ולפלוף שבעין בחדא בבא מיתנייא. ובית הסתרים מוקי לטהרות ולפלוף שבעין מוקי לה לבעלה. וניל דלא קשה הני מתני אהדדי דודאי בית הסתרים ובית הקמטים אין צריך שיבא בהן מים. ומיהו אם יש בהן דבר חוצץ לא עלתה לה טבילה דראוי לביאת מים בעי כדאמרינן בשפחתו של ר' ושנמצא לה עצם בין שיניה והצריכה טבילה אחרת. ולפלוף שבעין דאיירי ביה מר עוקבא היינו לפלוף שבעין דתנן במתני כדפ"ל. וההיא דפ' החולץ כל דבר והציות הסבירה החורה: תפרוף שבעין האיתי בית מו עוקבה היינו לעפרף שבעין רומן במותני כו פיל. ההיה ופיהוחלץ כד רבו שחוצץ בטבילה אומר ר״ת דקאי אתנך דחשיב במס׳ מקואות דחוצצין דהנך שוו בגר ועבר ונדה אבל הנהו דהכא דוקא לטהרות וכל זה דרוק, וגרש״י עיקר: אשם לא תטבול אלא דרך בדילהה. כמו שרגילה להיות תדיר שלא תפתת עיניה ביותר רלא תעצום עיניה ביותר וגם לא תקפוץ פיה כדתנן במקואות נתנה שערה בפיה קרצה שפתותיה קפצה ידה לא עלתה לה טבילה ותרחיב זרועותיה ותפשוט ירכותיה כדרך הלוכה כדמפרש באורגת ומניקה את בנה. וצריכה לחצוץ בשניה שלא יהא ביניהם דבר חוצץ דראוי לביאת מים בעינן וגם רגילות ליטול הצפרנים שלא יהא תחתיהם דבר חוצץ : האיש נראה כעודר וכמוסק זיתים. פרש״י עודר לענין בית

והצינורות היו חקוקין ולבסוף קבועין. ול"ג כיון דמקלחין בנהר לא מיפסיל ו מקרות בהוד לא מיטטית בריבוי מים שאובין דמעין שמימיו מועטין יכול להרבות עליו מים שאובין עד שיהא בו כדי שיעור טבילה אלא צ"ל שלא היו מקלחין בנהר: בתנח תבשיל לבנה וטבלה. הפשילה בנה לאחריה וטבלה לא עלתה לה טבילה כר: **אימור** בריוני נפל. ר"ת גרס ברדיוני בשני דלת"ין והוא לשון נדידה דחיישנינן כשהיתה מדדה לעולת מבית הטבילה נפלה מעליה מן התבשיל שנדבק בה ונחייבש על גופה וכן שהפשילה בנה לאחוריה לאחר שהפשיטה בגדיה והיא ערומה חיישינן שמא התבשלי שובדכק בה ונחייבש על גופה וכן שהפשילה בנה לאחריה לאחר שהפשיסה בגדיה והיא עוומה והיישיק שמא נדבק בה טיט שהיה על התינוק ונתייבש בה וחייץ. וחומרא יתירא היא דאפי בטיט וצואה תנן במסכת מקואות גלדי צואה שעל בשרו ובצק שתחה תצפורן חוששין לכלוכי צואה שעל בשרו וצואה שתחת הצפורן אינן חוצצין, ויותר היה נראה לפרש הפשילה בנה לאחוריה שהיה עליה בשעת טבילה כההיא דתנן בפ״ח דמקואות האוחז באדם ובכלים ומטבילן טמאין ואם הדיח ידיו במים טהורין: חני ריבדי דכוסילתא עד תלתא ימים לא חייצי מכאן ואילך חייצי. היינו כי הא דתנן בפ״ט דמקואות גליד שחוץ למכה חוצץ גליד שבמכה אינו חוצץ כי אותו שחוץ למכה נקרש ונעשה עב אבל שעל תוך

לו א מויי פ"א מהלי מקואות הלי יא וע"ש ופ"ט הלי יג וע"ש סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי רא סעיף ב: לח ב מיי׳ שם פ״ב הל' יט

סמג שם טוש"ע י"ד סיי קלט סעיף ו בהגה"ה [וסעיף יג] [וברב אלפס שבועות פ"ב דף רלב:]: לשגמיי שם הליכועיי

בהשנות ובכ"מ סמג שם טוש"ע שם סי' קלח סעיף ט [וברב אלפס שם]: מ ד מיי' שם הלכה א טוש"ע שם פעיף ז נוברב אלפם :[bt

שסן: מא ה מיי' שם הל' כל טוש"ע שם פעיף ח [וצרג אלפק שסן: מב ו מיי' שם הל' כג טוש"ע

שב ר תייי שם הני לב טושיע שם סעיף לט [וברכ הלפס שם]: מג ז תיי שם פייח הלי י סתג שם טושיע שם סעיף לה [וברב הלפס שם]: מד ח תייי פיש מהלי טומא׳ לרעת הל׳ יב: בוה ט מיי׳ פ״ב מהלי מקואות הלי טו וע״ש סמג עשין רמח טוש"ע סי׳ קנח סעיף ה [וברב אלפס

שבועות רלג.]:

תום' הרא"ש (המשך) המכה נעשה רך תדיר. לכך . אשה שהיא בעלת חטטיז

אשה שהיא בעלת הטסק יש לה לחוף עד שיתרככו: לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ. היינו כי הך דתנן במס' מקואות פלוף שחוץ לעין חוצץ . לפלוף שבעין אינו חוצץ כי אותו שתוך העין הוא לח ושחוץ לעין הוא יבש. ואתי מר עוקבא לפרושי שיעור בשותו היינו משמתחיל לירק. י"ס דגרסי בהו ולית ליוק, ""ס דגרסי בהו ולית הלכתא ככל הני שמעתתא כי אתמר הני לטהרות אבל לבעלה לא כי הא דאמר ר"ל. וכתב רש"י דל"ג ליה דמה שייך הך דריש לקיש להנך דלעיל. ותו דכל הני . מוראי דלעיל בבבל היו אמוראי דלעיל בבבל היו ולא היו עסוקין בטהרות שלא היו אוכלין תרומה בחוצה לארץ. וכית דלבני ארץ ישראל קאמרינן קשה מאבוה דשמואל דעביד מפצי לבנתיה בבבל ולא היו עסוקין בטהרות ותו אי לטהרות איירי שמעתתא דלעיל אמאי נקט בכולן לשון נקבה אשה לגבי כלי חרס ונמל ותבשיל כדי חדס ונמד ותבשיד לבנה. והפשילה בנה ועיניה פורחות פתחה עיניה עצמה ציניה. ותו אמרי׳ בהחולץ כל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר ובעבד משוחרר ונדה משמע שטבילה לטהרות ונדה לבעלה שוין. יר"ת פי׳ דנ"ל ואיתיה נמי בפר״ח ובה״ג ובהלכות נמי בפר"ח ובה"ג ובהלכות נדה שפיי רבינו סעדיה ומכלי חרס ואילך איירי לטהרות דוקא. וגם אומר ר"ת דע"כ גבי דין טבילה איכא חילוק בין טהרות לבעלה דבפ"ח דמקואות תנן ולעיל מייתי לה בית ותן יועשיל מייוני לה בית הסתרים ובית הקמטים אין צריך שיבא בהן מים ובפ״ט דמקואות תנן בית . זסתרים שבאשה חוצצין. מייתי ליה סייעתא לעיל ממתני׳ דפ״ט ולא פריך ממתני׳ דפ״ט למתני׳ דפ״ח

ע"כ תנן לפלוף שבעין אינו